

Стоян Мавродиев: Усилията на КФН са насочени към гарантиране на стабилност

Стоян Мавродиев, председател на Комисията за финансов надзор (КФН) пред Агенция „Фокус“.

„Фокус“: Кой бяха най-сериозните предизвикателства в работата на Комисията за финансов надзор, откакто сте неин председател?
Стоян Мавродиев: Предизвикателствата бяха свързани както с външните фактори, предвид ситуацията на пазара, световната финансова криза, промените в структурирането на надзора и регулацията в ЕС, така и с подобряване на ефективността в работа на комисията. Естествено, всичките ни усилия са насочени към гарантиране на стабилност, ефективност и прозрачност на небанковата финансова система и осигуряване на по-висока ефективност на защитата на потребителите на финансови услуги. В тази връзка направихме промени в нормативната уредба с цел подобряване на бизнес средата и стимулиране на добрите практики. Друг акцент бе подобряването на дейността на комисията като колективен орган, което наложи актуализиране на Правилника за устройството и дейността на КФН и на нейната администрация. Целта на промените е да се преодолее съществуващото разделение между трите сектора на надзор – ценни книжа, застраховане и осигуряване и да се създаде ефективна интеграция и хармонизация на регулациите и практиките между трите управления в КФН. Структурирахме и две главни дирекции – „Регулаторна политика” и „Надзорна дейност”, които осъществяват методическото ръководство и координацията във връзка с регулаторната и надзорната политика в трите сектора на небанковия финансов пазар. Засилихме и обратната връзка с потребителите и наблегнахме върху информираността на обществото за всичките действия на комисията като превенция срещу корупционните практики.

„Фокус“: Как преценявате ситуацията на българския капиталов пазар, след като световните борси отбелязаха спадове през август?
Стоян Мавродиев: Понижаването на кредитния рейтинг на САЩ през лятото и някои негативни събития в периферията на еврозоната оказаха влияние и върху нашия капиталов пазар, но това не застраши капиталовата адекватност на инвестиционните посредници и управляващите дружества. Анализът, който изготвяме в комисията, показва, че към началото на септември 2011 г. няма данни, които да сочат за тревожно финансово състояние на участниците на българския пазар. Няма постъпили искания за отказ от дейност като инвестиционен посредник или управляващо дружество, нито данни за невъзможност тези дружества да посрещат плащанията си към клиенти.

Търговията през август на капиталовия пазар беше слаба и по данни на "БФБ-София" АД общият оборот е малко над 55 млн. лв. Спадът на основния български индекс SOFIX през изминалия месец е -9.26% като в други държави от Европейския съюз и извън него има индекси, чиито спадове са значително по-сериозни (например DAX: -19.19%). Следва да се има предвид, че отчетените спадове все пак не може да се интерпретират еднозначно, тъй като процесите на възстановяване на капиталовия пазар в България и в Централна и Западна Европа са доста различни.

„Фокус“: Дават ли резултати мерките за повишаване на обхвата на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“?

Стоян Мавродиев: Комисията предприе комплексни мерки, свързани с промяна в действащата уредба по задължителната застраховка. Промените не бяха самоцелни и не бяха провокирани единствено от заплахата за евентуални санкции от Европейската комисия поради твърде ниския обхват – далеч под 90 %. Основната идея е да се защитят интересите на добросъвестните водачи, които на практика чрез вноските си в Гаранционния фонд „спонсорират“ тези, които не сключват застраховката. С приемането от Комисията през ноември 2010 г. на Наредбата за единната информационна система за издаването на полиците беше постигната една от основните цели - полиците да се отчитат в реално време (без закъснения или изобщо да не се отчитат), което беше една от предпоставките за точна оценка на съвкупността от застраховани моторни превозни средства. Информационната система започна ефективно да функционира от 26 юли 2011 г. и веднага се отчете повишаване на обхвата над 78 %.

Искам да спомена, че за решаване на проблемите по застраховката допринесе и доброто ни сътрудничество с Пътна полиция към Министерство на вътрешните работи и с Гаранционния фонд. Зачестилите проверки по пътищата за сключване на застраховката, както и засиления контрол чрез използването на видео камери и напомнителните писма до незастрахованите собственици на моторни превозни средства, изпращани от Гаранционния фонд, също дадоха резултати.

„Фокус“: Отразява ли се кризата на доходността на пенсионните фондове?

Стоян Мавродиев: Голяма част от активите на пенсионните фондове са инвестирани във финансови инструменти, търгувани на регулирани пазари, поради което тенденциите на тези пазари неминуемо се отразяват и на доходността на пенсионните фондове. Регистрираният в началото на август спад на БФБ и световните фондови борси рефлектира в намаление на стойността на един дял на пенсионните фондове. Така например, стойностите на един дял на повечето пенсионни фондове в началото на септември са по-ниски в сравнение с отчетените към 30.06.2011 г. Това ще се отрази негативно и на доходността на пенсионните фондове за този период. Съгласно утвърдената практика, най-краткият период, за който официално се изчислява и оповестява доходността на пенсионните фондове е една година. През октомври ще бъде оповестена доходността на пенсионните фондове на годишна база за периода 30.09.2009 г. - 30.09.2011 г., което ще покаже в каква степен последните сътресения на финансовите пазари са се отразили на доходността на пенсионни фондове. Трябва да се има предвид обаче, че поради дългосрочния характер на допълнителното осигуряване в частните пенсионни фондове, постигнатата от тях доходност е от съществено значение за осигурените лица за по-дълги периоди от време. От друга страна данните за стойността на един дял се публикуват ежедневно на страницата на КФН и в офисите на пенсионните дружества. Така всеки гражданин може да проследи как определени икономически процеси се отразяват върху пенсионните фондове и в частност върху постигната от тях доходност.

„Фокус“: Какви са най-често срещаните нарушения при наблюдаваните от вас

компанияи?

Стоян Мавродиев: Първо, нека отбележа, че бизнесът на регулираните от нас компании е свързан с различни сегменти на небанковия финансов сектор – капиталов пазар, застраховане, допълнително пенсионно и здравно осигуряване, като това естествено се отразява и върху спецификата при констатираните нарушения. Все пак могат да се открият някои най-общи типове нарушения. Значителна част са свързани със забавяне или непредставяне в срок на информация пред КФН, или пред широката публика, както и с неспазване на законовите изисквания по отношение на управление или инвестиране на публично набраните средства. Друг основен тип нарушения се отнасят до взаимоотношението – компания – потребител. В областта на застраховането най-често констатираме случаи на забавено произнасяне по претенции за изплащане на обезщетение, както и ненужно изискване за представяне на допълнителни доказателства, които клиентите няма от къде да намерят. В сферата на допълнителното пенсионно осигуряване са установени случаи, при които едно осигурено лице желае да се прехвърли в нов пенсионен фонд, а е получило неправомерен отказ от пенсионното дружество, което иска да напусне. Искам да отбележа, че засилихме надзорната функция на комисията по отношения на проверките и наложените санкции. Във връзка с надзора на дейността на застрахователните и здравноосигурителните дружества през 2010 г. са издадени 826 наказателни постановления, с които са наложени глоби и имуществени санкции общо в размер на 2 422 000 лв. (От началото на 2011 г. до момента са издадени 761 наказателни постановления и наложени глоби и санкции в размер на 2 103 660 лв.) По отношение на инвестиционната дейност през 2010 г. са издадени 266 наказателни постановления и са наложени глоби и санкции общо в размер на 920 650 лв., (От началото на 2011 г. до момента са издадени 176 наказателни постановления и наложени глоби и санкции общо в размер на 749 400 лв.) В допълнителното пенсионно осигуряване през 2010 г. са установени 42 нарушения, издадени са 19 наказателни постановления, с които са наложени глоби и имуществени санкции общо в размер на 173 200 лв. (От началото на 2011 г. до момента са установени 48 нарушения, издадени са 36 наказателни постановления, с които са наложени глоби и имуществени санкции общо в размер на 216 000 лв.)

Нашата цел не е да налагаме парични санкции, напротив, бихме се радвали, ако има по-малко нарушения, които да се санкционират, но ние като надзорен орган трябва стриктно да следим дали създадените правила се спазват от всички „играчи“ на пазарите и в тази си дейност е необходимо да бъдем безкомпромисни, за да има стабилен и развиващ се пазар.

„Фокус“: Подготвяте ли предложения за промяна на нормативната уредба и за какво?

Стоян Мавродиев: Нормативната дейност е сред основните приоритети на КФН. Новата европейска надзорна структура, новите европейски регулации, установените в практиката несъвършенства и пропуски в действащата нормативна уредба са сред факторите, които налагат ново темпо на работа. Целта ни е да усъвършенстваме регулаторната рамка, така че от една страна, да се оптимизират условия за правене на бизнес, а от друга - да се осигури още по-ефективна защита на потребителите на финансови услуги.

В този дух са предложените промени в Кодекса за социално осигуряване. Предвижда се отпадането на таксата от 20 лева при смяна на пенсионен фонд и се дава възможност на новоосигурените лица да се прехвърлят в друг фонд след първата година. Друго предложение, което е от полза за потребителите, е намаляване на събираните от пенсионните дружества такси и удръжки. Пенсионните дружества ще трябва да информират осигурените лица, че съществува инвестиционен риск при управление на

средствата в пенсионните фондове. Същевременно сме включили промени, които да стимулират дейността на пенсионните дружества, като например актуализация на инвестиционните ограничения. Тук бих искал да подчертая, че сме дълбоко убедени в необходимостта и ползността от диалог между регулатора и бизнеса. Именно затова в момента се провеждат срещи - дискусии с всички заинтересовани страни във връзка с промените

в

КСО.

Подготвяме и изменения в Закона за КФН, които са съобразени с новата надзорна архитектура в ЕС. Законът урежда тясното взаимодействие на комисията с новите европейски надзорни органи и процеса на обмяна на информация с тях. Конкретизират се процедурите, които ще се спазват в случаите, когато комисията и друг надзорен орган от държава членка имат разногласия при прилагането на акт на европейското право. Същевременно, сме изготвили и анализ на европейските надзорни практики, на базата на който ще разработим и предложим промени, целящи подобряване дейността на комисията, включително и в посока засилване на колегиалния подход при вземане на решения. Този подход е залегнал в организацията на дейността на европейските надзори и е доказал своята ефективност и актуалност, особено в периода след световната финансова криза. Не на последно място този подход ще позволи да се преодолеят съществуващи разнопосочни практики, а и възможен лобистки натиск. Разбира се, работим и върху редица нормативни актове, като предложените промени целят съобразяване с европейските изисквания и въвеждане на новите регулации на финансовите пазари.

„Фокус“: Предстои подготовката на бюджета за следващата година. Как се справя КФН с настоящите си средства и какво ще предложите за следващата?

Стоян Мавродиев: Към края на август 2011 г. реално извършените бюджетни разходи представляват 39 % от планираните, а постъпленията от собствени приходи са над 56 % от планираните. Проектобюджетът на КФН за 2012 г. е съобразен с приоритетите ни. Освен относително постоянните разходи, свързани с осигуряване на нормалното функциониране на надзора, за следващата година сме предвидили капиталови разходи за доизграждане на единна интегрирана информационна система на КФН, дейност, започнала през 2011 г. Стартирането ѝ бе продиктувано от острата необходимост за цялостно модернизиране на информационната среда, в която работи комисията. Наличието на такава система ще облекчи поднадзорните лица при подаване на информация в КФН по електронен път. Интегрираната база данни ще позволи да се обогати обема на предоставяната от нас статистическа информация и ще подпомогне извършването на качествени пазарни анализи, които ще бъдат полезни както за професионалистите, така и за широката публика. Едновременно с това, новата система ще допринесе за подобряване на обмена на информация с надзорните институции от ЕС. Наясно сме, че проектът е амбициозен, с изключителна сложност и обем – това обуславя и необходимостта от значителни инвестиционни разходи, но ползите от реализацията му са несъмнени.